

Help! Mijn kind heeft talent

Een fronsje tussen de wenkbrauwen, het piepkleine viooltje onder de kin en dan de vingertjes meteen op de goede plek, op het gehoor. Stel, je hebt een kind met een uitzonderlijk muzikaal talent.

Kruipt dat dagelijks vanzelf achter de lessenaar? Welke rol speel je als ouder?

Wat is betrokken zijn, stimuleren of pushen en wanneer moet je juist loslaten?

tekst Marije Bosnak

“Ik sta aan de zijlijn.”

Annet Besemer 1956

Roostermaker scholengemeenschap. Moeder van violiste

Elise Besemer (1994). Elise heeft sinds 2008 instrumenten van het NMF in bruikleen gekregen. Ze bespeelt momenteel een viool, gebouwd door Jean Baptiste Vuillaume (Parijs, ca. 1866).

Soms vraagt violiste Elise Besemer of haar moeder er even bij komt zitten als ze viool studeert. Niet omdat ze wat in te brengen heeft, maar vanwege haar aanwezigheid. Als het wat minder gaat, is ze als moeder wel het bokje. Annet Besemer lacht: ‘Als een loopje niet lukt roept ze: “Mam, ga jij maar weg, je irriteert me.” Wat heb ik dan gedaan? Niks!’

Super-praktisch

Sinds twee jaar woont Elise op kamers. Ze heeft les op het Koninklijk Conservatorium in Den Haag en speelt dit seizoen als lid van de Academie voor talentontwikkeling mee met het Koninklijk Concertgebouworkest. Elke woensdagmiddag gaat Annet naar Elise en blijft een nachtje slapen. ‘We vinden dat allebei gezellig en ik ben super-praktisch ingesteld.’ Haar strijkstok laten beharen? De was doen? Als chauffeur mee naar concerten? Annet doet het voortvarend en met alle liefde. Ze regelt ook de optredens van de vele ensembles waar Elise in speelt.

‘Ik had mijn tijd gehad’

Elise is enig kind en is voor een groot deel alleen met haar moeder opgegroeid. Ze begon als 5-jarig meisje met vioollessen. Annet: ‘Ze vloog door de boekjes, met acht jaar was ze haar leeftijdsgenootjes ver vooruit.’ Toen Annet zich realiseerde dat

Elise als zevenjarige violiste.

Annet Besemer bezoekt haar dochter regelmatig voor een kop thee in Amsterdam.

Elise echt talent had, besloot ze haar dochter zoveel mogelijk te ondersteunen. Ze stopte zelf met harp en piano spelen, het werd te druk met rijden naar de lessen, de orkestjes en de muziekweekenden. ‘Ik had mijn tijd gehad, het ging nu om de toekomst van Elise. Ik zag dat het nodig was en ik deed het graag.’ Elise volgde lessen op de *Jong Talentafdeling van Codarts Rotterdam* en voor meer uitdaging kwam ze op haar 13^e terecht bij pedagoge Coosje Wijzenbeek in Hilversum.

Puberteit

Over haar rol in het ontwikkelen van Elises talent is Annet aarzelend. ‘Ik heb haar misschien wel gepusht. Tot haar 13^e heb ik altijd samen met haar gestudeerd, maar dat ervoer ik vooral als betrokkenheid. Een kind kan die verantwoordelijkheid niet op zich nemen en moet gestuurd worden.’ Annet had zelf misschien wel naar het conservatorium gewild, maar miste betrokkenheid van haar ouders. ‘Dat zou me bij Elise niet gebeuren. Haar keuze om op deze manier viool te spelen was voor mij niet iets vrijblijvends. Alle tijd en geld die ik erin stopte... Ze moest wél studeren, al was dat toen ze klein was maar tien minuten per dag. Ook toen ze ouder werd speelde ik een rol bij de discipline: vaak was het touwtrekken om te beginnen, maar eenmaal met viool in de hand ging het vanzelf.’ Annet had een duidelijk streven: voor de puberteit moest Elise al zo goed zijn, dat ze het zonde zou vinden om te stoppen. ‘Ik was op mijn 13^e nog niet goed genoeg, daarom heb ik het niet gered. Elise was als puber al te bijzonder, stoppen was geen optie meer.’

Vibraties

Soms is de rol van Annet ongemakkelijk – het regelen van de concerten voor de ensembles van Elise geeft een dubbele verantwoordelijkheid. ‘Laatst werd ik boos omdat ik dacht dat Elise zich niet goed had voorbereid. Later had ik daar zo’n spijt van, het werd zo’n bijzonder concert, ze speelde zo mooi. Mensen hebben gehuild. Ik voelde de vibraties naar binnengaan en dacht: ze flikt het toch maar weer. Toen realiseerde ik me: zij is musicus, die viool is al 17 jaar met haar, ik sta aan de zijlijn.’ ■

“Als je steeds over het paard getild wordt, krijg je het moeilijk.”

Dirard Mikdad 1967

Director bij Deloitte Touche Tohmatsu. Vader van pianist

Aidan Mikdad (2001). Sinds 2014 heeft Aidan een Fazioli-vleugel (Salice, 1991) in bruikleen van het NMF.

Aan tafel bij DWDD of Podium Witteman praat de jonge pianist Aidan Mikdad opvallend volwassen over muziek. Ontwapenend is hij als zijn talent ter sprake komt. Eenmaal achter de vleugel oogt Aidan vooral puur en vol overgave. Vader Dirard Mikdad helpt zijn zoon bij het vinden van de juiste balans, waarbij hij bovenal wil overdragen dat succes gebaseerd is op inhoud en niet op vorm.

Meesterpianisten

Pianist Aidan Mikdad wordt met zijn 15 jaar een van de meest getalenteerde jonge pianisten van Nederland genoemd. Hij studeert aan het Conservatorium van Amsterdam en heeft al menig prestigieuze prijs in ontvangst genomen. Komende maanden geeft hij concerten in heel Europa en speelt hij tijdens het jubileumconcert van de serie Meesterpianisten in Het Concertgebouw. Aidans Fazioli, in bruikleen van het NMF, staat in een geïsoleerde studio bij Dirard thuis, waar Aidan dagelijks vele uren doorbrengt.

Het leven zelf

Geen van beide ouders speelt een instrument en volgens Dirard heeft Aidan daar misschien wel geluk mee: 'Aidan speelt omdat hij dat zelf graag wil. Wij gaan niet naast de piano zitten om te kijken of de noten kloppen. Bovendien maakt dat mij niks uit.' Dirard wil zijn zoon vooral begeleiden bij het leven zelf, buiten de muziek. 'Zijn moeder en ik proberen te zorgen voor een zo normaal mogelijk gezinsleven. En we geven onze beide kinderen mee dat voor succes een flinke dosis geluk, talent en hard werken nodig is.'

Mila

Dirard en Aidans moeder delen de verantwoordelijkheid voor het talent van hun zoon met docente Mila Baslawskaja. 'Mila is een baken van rust voor Aidan. We zijn gezegend met haar betrokkenheid als musicus. Wij overleggen alles met haar, zij voelt als familie.' Voor een 15-jarige met zo'n talent is deze brede begeleiding volgens Dirard belangrijk: 'Als je steeds over het paard getild wordt, krijg je het moeilijk. Je hebt nuchtere ouders nodig, en een docent met relativiseringsvermogen.' Dirard gelooft dat ze het goed doen met elkaar: 'Aidan is een lieve, sociale jongen, met een fijne vriendengroep. Hij is volledig op zijn plek op het conservatorium. Als ik van collega's verhalen hoor over hun kinderen, dan herken ik in hem gelukkig een gewone 15-jarige!'

Loskomen

Toch vraagt de begeleiding van Aidan voor Dirard dagelijks reflectie. 'Ik herkende veel in een interview met Richard Krajicek over het tennistalent van zijn zoon. De fouten die je kan maken als je te weinig afstand neemt. Ook ik moet oppassen dat ik me niet laat verleiden door alle aandacht voor zijn talent. Ik moet ervoor blijven zorgen dat ik loskom van mijn kind. Het is zijn talent en zijn carrière. Ik kan niks voor hem invullen, zeker omdat ik geen musicus ben. Soms is dat ingewikkeld: ik heb moeilijk toegang tot zijn belevingswereld. Aidan heeft me weleens uitgelegd wat er allemaal in hem omgaat tijdens een optreden. Daar kan ik niet bij, die intensiteit, ongelofelijk.'

Liefde geven

Aidans talent heeft ook een keerzijde: hij is ineens publiek bezit. 'Mensen mogen zeggen wat ze willen, terwijl een kind daar nog niet klaar voor is.' Wat Dirard bovenal tegenstaat is de associatie van talent met materie, met hoe belangrijk je bent: 'Uiterlijk lijkt tegenwoordig bepalend voor alles. Je wint een prijs, komt op televisie en bent een paar minuten beroemd. Terwijl het zeker in de muziek om de inhoud gaat. Muziek is liefde. Ben je als musicus in staat om altijd weer liefde te geven? Altijd weer integer te spelen? Het gaat niet om jou. Maar gelukkig, als ik van een afstand kijk, lijkt dat bij Aidan natuurlijk te gaan. Hij is niet bezig met beroemd worden.'

Aidan was in maart 2017 als vijftienjarige te gast in de serie Meesterpianisten in de Grote Zaal van het Concertgebouw.

Trots

'Je zal wel trots zijn,' zeggen mensen vaak tegen Dirard. 'Ik begrijp daar niks van. Ik houd zielsveel van Aidan en als hij speelt, ben ik vervuld van vreugde, maar of dat trots is? Ik ben vooral dankbaar dat hij me heeft geïntroduceerd in een nieuwe wereld. Ik luister nu naar Bach, Skrjabin, Rachmaninov. Het voelt als een tweede jeugd. Ik heb hem weleens gezegd: "Als jij mijn kind niet was geweest, had ik kunnen doodgaan zonder ooit van Skrjabin gehoord te hebben." Aidan heeft ook mij een kans gegeven.' ■

Aidan Mikdad samen met zijn vader in Parijs, vlak voor een optreden voor de Franse radio, november 2014.

“Alles op eigen kracht, dat bewonder ik.”

Geertje Nooitgedagt 1956

Docent piano. Moeder van violistes **Julia** (1984) en **Rosanne Philippens** (1986). Julia bespeelt sinds 2009 een viool, gebouwd door Riccardo Antoniazzi (Milaan, 1895), uit de collectie van het NMF. Rosanne klopte in 2000 voor het eerst aan bij het NMF. Ze heeft tot begin 2016 de Bergonzi-viool “ex-Herman Krebbers” bespeeld.

Twee getalenteerde vioolspelende dochters. Geertje Nooitgedagt is als moeder altijd nauw betrokken geweest bij de ontwikkeling van het talent van haar kinderen. Ze herinnert zich geen grote conflicten: ‘Ik riep weleens uit irritatie: “Als je niet wil studeren, moet je maar van les af!” Maar dat was het ergste wat ik kon zeggen.’

Meeleven met elke noot

De zusjes Philippens zijn allebei een eigen kant op gegaan met de viool. Julia als jazzmusicus en Rosanne als klassiek violiste. Julia toert door Nederland met Fuse, bekend als de huisband van Podium Witteman. Geertje en haar man zorgen dat ze geen aflevering missen. Geertje: ‘Het is heel spannend, elke week nieuwe arrangementen, uit het hoofd. Julia is gedreven, ze geeft zich helemaal en raakt mensen. “Ik vond het geweldig!” zo iets app ik haar altijd na afloop.’

Rosanne maakt carrière als soliste. Geertje vindt dat het goed met haar gaat: ‘Ze gaat steeds beter spelen en krijgt steeds interessantere optredens. Maar het is geen makkelijke weg, alles op eigen kracht, dat bewonder ik.’ Onlangs zou ze in het Concertgebouw optreden met meesterpianist Menahem Pressler, maar die moest onverwacht vervangen worden. Een grote tegenslag, maar uiteindelijk speelde Rosanne met Itamar Golan en Geertje was diep onder de indruk: ‘Ze speelden zo mooi. Ik voelde mezelf stralen en leefde mee met elke noot. Ik was zo trots: daar stond ze toch maar, onder al die druk.’

Gezellig met mama

Julia was vier toen ze begon met vioolspelen en Rosanne, geïnspireerd door haar zusje, nog maar drie jaar oud. Geertje heeft er nooit aan getwijfeld dat haar kinderen een instrument zouden gaan spelen en dat ze dat goed zouden kunnen. Ze koos

Koninginnedag, 30 april 1994. Julia (links) en Rosanne spelen in het Amsterdamse Vondelpark.

zelf de viool voor haar dochters. Dat zij echt talent hadden, realiseerde ze zich als ze hen op voorspeelavonden vergeleek met andere kinderen. ‘En ik zag dat het studeren wel heel makkelijk ging, een liedje zingen en meteen naspelen op de viool, geen probleem.’ Geertje zorgde vooral voor de discipline. ‘Ze zijn van nature muzikaal, en leerden heel snel, maar tijdens de lagere schoolperiode heb ik elke dag met ze gestudeerd. Dat kan niet anders als ze zo klein zijn. Het was ook gezellig – met mama samen.’ Als ze weg was, ging het niet vanzelf. Achteraf hoorde ze dat ze de bladmuziek weleens zo neerzetten dat het leek of ze gestudeerd hadden.

Grip

Na de basisschool gingen Rosanne en Julia naar vioolpedagoge Coosje Wijzenbeek. ‘Vanaf dat moment kon ik steeds minder helpen.’ Geertje lacht: ‘De lerares wist natuurlijk alles beter.’ Ze begeleidde haar dochters alleen nog op de piano en reed het hele land door. ‘Tijdens de lessen en repetities heb ik heel wat boeken gelezen.’ Soms vraagt Geertje zich af of haar begeleiding genoeg is geweest: ‘Vanaf de puberteit had ik minder grip. Sommige kinderen studeren uren per dag, dat was er bij ons niet bij. Ze konden niet hockeeyen of andere dingen buitenshuis doen, maar vriendinnen waren ook belangrijk. Hun viooldocente Coosje Wijzenbeek was wel streng, maar het studeren ging Julia en Rosanne makkelijk af. Partijen die ze thuis hadden gestudeerd, moesten ze soms uit het hoofd kennen – dat lukte ze dan vaak door er in de auto naar Hilversum nog even naar te kijken, zonder te spelen.’

De zusjes Philippens (Rosanne links en Julia rechts) zijn allebei een eigen kant op gegaan met de viool.

Theedrinken

Geertje heeft groot vertrouwen in de muzikale carrières van haar dochters en toch zal ze zich altijd zorgen maken: 'Gaat het goed? Kunnen ze zich staande houden in die harde wereld? Ik kan ze niet meer helpen, hoogstens met een pianopartij voor mijn neus, zodat ik met Rosanne kan oefenen.' Haar betrokkenheid brengt ook onvergetelijke ervaringen, als moeder luisteren in de concertzaal is veel meer dan alleen genieten van de muziek. Vorig jaar speelden de zusjes samen op het Grachtenfestival en in het Muziekgebouw aan 't IJ. 'Ik zie hoe ze zich tot elkaar verhouden, hoe verschillend ze zijn, maar ook hoeveel ze van elkaar houden. Ze stimuleren elkaar in het muziek maken, ondanks eventuele meningsverschillen. Dat doet me heel veel.' Geertje weet dat ze zich prima zullen redden. 'Soms spreek ik mezelf toe: laat het los! Ik realiseer me dat ik wat kan betekenen door gezellig met ze te winkelen en samen kopjes thee te drinken.' ■